

INSPIRATION TIL LEDERE OG MEDARBEJDERE PÅ GRUNDSKOLER,
ERHVERVSSKOLER OG I DEN KOMMUNALE UNGEINDSATS

Hvordan samarbejder grundskoler med erhvervsskoler om undervisningen?

DANMARKS
EVALUERINGSINSTITUT

Indhold

Introduktion	3
--------------	---

1. Læring ved at bruge sig selv på en praktisk måde	6
2. Indblik i hverdagen på eud – og mulighederne efter	7
Tre benspænd for samarbejdet mellem grundskoler og erhvervsskoler	8
Case /1 Alle 8. klasseselever deltager i et anvendelsesorienteret undervisningsforløb, der delvist foregår på en erhvervsskole	10
Case /2 Mobication-forløb giver eleverne indblik i jobmarked og erhvervsuddannelser	13
Case /3 Elever løser caseopgaver for virksomheder på en erhvervsskole	16

Mere om EVA's undersøgelse	19
----------------------------	----

Hvordan giver vi unge i udskolingen mulighed for at prøve sig selv af i en anden kontekst end den, de kender fra grundskolen? Og hvordan synliggør vi, at erhvervsuddannelser også kan være en attraktiv vej? I dette hæfte – der bygger på en undersøgelse, som Danmarks Evalueringsinstitut (EVA) står bag – ser vi nærmere på, hvordan skole og kommune kan samarbejde med erhvervsuddannelser om konkrete undervisningsforløb, der bygger bro mellem grundskole og ungdomsuddannelse.

Færre og færre unge vælger en erhvervsuddannelse, og fremskrivninger viser, at vi som samfund i høj grad kommer til at mangle faglærte i fremtiden. EVA's undersøgelser af unges uddannelsesvalg viser, at mange unge oplever valget af en gymnasial uddannelse som det naturlige valg, der ligger i forlængelse af undervisningen i grundskolen, mens valget af en erhvervsuddannelse opleves som et krævende valg for de få, der ved, hvad de gerne vil arbejde med senere hen – og i øvrigt opleves at være for dem, der ikke kan lide at gå i skole (EVA, 2019, 2022).

Den lave søgning til erhvervsuddannelserne har blandt andet betydet et større fokus på samarbejder mellem grundskoler og erhvervsskoler om undervisning, hvor unge fx kan tage valgfag på en erhvervsskole eller gennemføre projektarbejde i samarbejde med en erhvervsskole. Målet er bl.a. at udvide de unges forestillinger om erhvervsuddannelserne og give indblik i forskellige muligheder med en erhvervsuddannelse sat i relation til unges egne styrker, interesser og planer for fremtiden. Når grundskoler og erhvervsuddannelser samarbejder om undervisning, kan det give eleverne et øget kendskab til, hvad en erhvervsuddannelse er, hvordan hverdagen ser ud, og hvilke kompetencer man bruger. Eleverne får desuden mulighed for at afprøve sig selv i en ny sammenhæng og overveje egne kompetencer i relation til specifikke uddannelser. Når samarbejdet er bedst, kan det udvide elevernes syn på, hvordan en ungdomsuddannelse også kan se ud, og give dem et bedre grundlag for at kunne vælge ungdomsuddannelse.

Det får du i hæftet

I dette hæfte kan du, der arbejder i grundskolen, på en erhvervsskole eller i den kommunale ungeindsats (KUI), læse om, hvordan skoler i tre kommuner har gjort sig erfaringer med at samarbejde med erhvervsuddannelser om undervisningsforløb i udskolingen.

Via deres erfaringer skildrer vi muligheder i det gode samarbejde om et undervisningsforløb mellem grundskole og erhvervsuddannelse. Vi kommer også omkring tre benspænd, som kan være vigtige at rette opmærksomhed mod i arbejdet.

Du kan bl.a. læse om forskellige formater og modeller for forløbene. Hvad gør skolerne? Hvilke udfordringer er der? Hvad skal der til, for at det lykkes? Og hvordan oplever eleverne forløbene?

Du kan læse om:

- København: 8. klasse på eud (samarbejde om anvendelsesorienteret undervisningsforløb i 8. klasse)
- Fredericia: mobication-forløb (samarbejde om et tredages obligatorisk undervisningsforløb i 8. klasse)
- Bornholm: praksisfaglige valgfag (samarbejde om valgfag i 8. og 9. klasse)

Vidste du, at ...

Undersøgelser fra EVA viser, at 44 % af de unge i 8. klasse føler et stort pres over at træffe et uddannelsesvalg, og det gælder især dem, som ikke ved, hvad de interesserer sig for. For mange unge ender valget af en gymnasial uddannelse med at være det 'sikre valg'. Der er særligt to grunde til, at de unge fravælger erhvervsuddannelserne: For det første tror de unge ikke, at de vil passe ind på en erhvervsskole, for det andet oplever mange, at de ikke føler sig klar til at vælge et konkret erhverv i så ung en alder.

” Det [fælles undervisningsforløb] giver et indblik i, om det er noget, man har lyst til senere i sit liv, og om man kunne overveje denne form for undervisning eller denne type skole. Det er meget fint at opleve personligt. Så får man ligesom skabt sin egen mening.

Elev - KBH

Sådan har vi gjort

Inspirationsmaterialet bygger på en undersøgelse af lærere og vejlederes fælles arbejde med vejledning i udskolingen, som EVA står bag. I undersøgelsen har vi set på samarbejdet mellem KUI og grundskoler om unges overgange til ungdomsuddannelse på fem grundskoler fra fem forskellige kommuner, der alle udmærker sig ved at prioritere vejledning af unge i udskolingen højt.

Udvælgelsen af de fem skoler har taget afsæt i en landsdækkende survey blandt ledere i kommunale ungeindsatser vedr. kommunens arbejde med sammenhængende og systematiske vejledningsindsatser.

Du kan læse mere om undersøgelsen af lærere og vejlederes samarbejde om unges overgang til ungdomsuddannelse og downloade rapporten i dens fulde længde herfra:

www.eva.dk/vejledning

I dette hæfte ser vi på tre af de fem kommuner, som har erfaringer med at tilrettelægge fælles undervisningsforløb, der dels foregår på skolen og dels på en erhvervsskole.

Landets kommuner har meget forskellige samarbejder mellem grundskoler og erhvervsskoler

Mange kommuner har et stort fokus på samarbejdet mellem grundskoler og erhvervsskoler. Men samtidig er der stor forskel på, hvor systematisk samarbejdet er. Nogle steder foregår samarbejdet sporadisk, på få skoler og på initiativ af enkeltlærere. Andre steder er samarbejdet en kommunal prioritet og foregår systematisk som et velafprøvet koncept, der tilbydes samtlige elever i kommunen. Det viser en spørgeskemaundersøgelse blandt ledere i KUI, som EVA står bag.

Tal fra undersøgelsen:

70 %

af lederne i KUI kender til konkrete samarbejder mellem folkeskoler og erhvervsskoler om undervisningen, der har til formål at styrke elevernes praktiske kompetencer.

43 %

af lederne i KUI har kendskab til initiativer, der er på vej i kommunen, der skal understøtte samarbejdet mellem folkeskoler og erhvervsskoler.

KUI-ledere svarer følgende, ift. hvad der karakteriserer konkrete samarbejder mellem grundskoler og erhvervsskoler om undervisning:

81 % af lederne svarer, at de i kommunen har undervisning gennemført sammen med en erhvervsskole.

42 % af lederne svarer, at de i kommunen har projektarbejde mellem en grundskole og en erhvervsskole.

37 % af lederne svarer, at erhvervsskolelærere er med i undervisningsforløb i grundskolen.

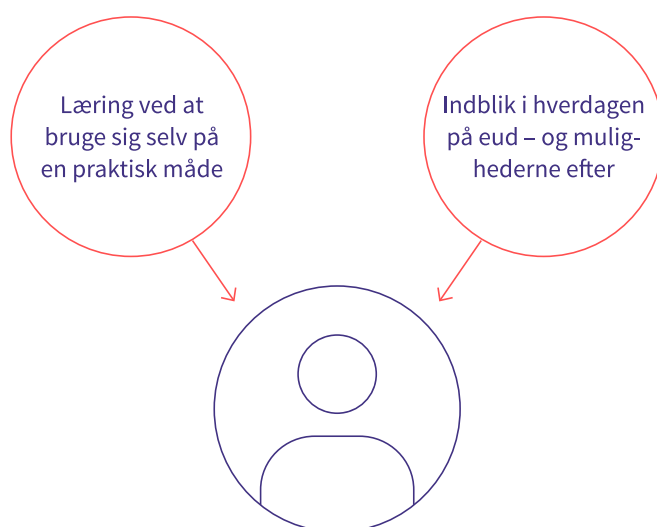
30 % af lederne svarer, at erhvervsskolen udbyder fag til elever fra grundskolen.

Det kan elever få ud af undervisningsforløb gennemført i samarbejde med en erhvervsskole

Der kan være mange grunde til at kommuner og grundskoler ønsker at gennemføre undervisningsforløb i samarbejde med erhvervsskoler. Men hvilket udbytte oplever eleverne egentlig, at det giver dem?

De elever, EVA har talt med i undersøgelsen, fortæller, at de især har fået to ting ud af forløbene. For det første en oplevelse af at lære noget, både fagligt og om sig selv, ved at bruge sig selv på en mere praktisk måde end i hverdagen i grundskolen og for det andet et større indblik i hverdagen på en erhvervsuddannelse.

/ 1

Læring ved at bruge sig selv på en **praktisk** måde

Eleverne oplever, at man i forløbene på erhvervsskolen har mulighed for at lære noget på en anden måde, end man gør i det traditionelle klasserum. Eleverne får anvendt og reflekteret over forskellige kompetencer i en anden læringskontekst og får udvidet deres blik på, hvad det vil sige at lære og være god til noget. For alle elever kan det være en øjenåbner, at tilgangen til læring er anderledes i forløbene, end de er vant til fra den øvrige – og ofte boglige og stillesiddende – undervisning i udskolingen. Samtidig kan elevernes arbejde med fx størrelsesforhold eller præsentationer i en mere virkelighedsnær kontekst være med til at understøtte deres faglige og personlige udbytte, både ved at de får arbejdet praktisk med indhold fra fagene, og ved at de får oplevelser af at omsætte og relatere det faglige indhold til noget konkret uden for klasserummet.

”Det giver lidt noget andet, når man laver en fejl, og man faktisk kan se fejlen foran sig. Der var fx nogen som kom til at regne forkert, så de havde flere kilometer areal i deres kælder.

Elev

”Jeg kunne godt lide, da vi skulle op to og to foran klassen og prøve at få hinanden til at købe et produkt. Vi fik et produkt, vi skulle præsentere, og så skulle vi prøve at få kunder til at købe det.

Elev

Det er dog vigtigt, at eleverne klædes på til forløbet og hjælpes til at reflektere over, hvordan undervisningsforløbet spiller ind i deres samlede læring i grundskolen, så eleverne ikke oplever, at forløbet går ud over den faglige undervisning.

”Jeg synes, det var sjovt at komme ud og arbejde med materialer i hånden, men personligt ved jeg allerede, hvad jeg skal lave efter folkeskolen, og jeg er også rimelig bagud i dansk og matematik, så jeg føler lidt, at det [forløbet] var spild af tid, hvor jeg i stedet kunne have lært noget.

Elev

/ 2

Indblik i hverdagen på eud – og mulighederne efter

Generelt oplever eleverne det som positivt, at de gennem forløbet får et indblik, i hvad det vil sige at gå på en erhvervsuddannelse, og hvordan hverdagen ser ud her. Eleverne oplever fx, at de ved at se, hvordan undervisningen foregår på en erhvervsskole, har fået et større kendskab til, hvilken type undervisning og ungdomsuddannelse der passer til dem. Samtidig giver det indblik i de forskellige muligheder med en erhvervsuddannelse og erkendelse af, at man ikke behøver at blive låst i sit uddannelsesvalg.

Eleverne udtrykker øget interesse og nysgerrighed for erhvervsuddannelserne – og hvad det vil sige at gå på en erhvervsuddannelse – ved selv at få adgang til hverdagen på en skole. Nogle elever fortæller, at de genovervejer ideen om at tage en erhvervsuddannelse efter forløbet. Eleverne giver herudover udtryk for, at det er spændende for dem at se, hvordan det, man lærer på en erhvervsuddannelse, også kan bruges i en virksomhed.

” Der er mange overvejelser og ting, man kan blive. Det hele kan godt blive forvirrende med alle mulighederne. Jeg synes, det var spændende nok. Det har åbnet døre til, hvad jeg måske kunne vælge.

Elev

” Jeg vil sige, at det er en god ting, at man giver eleverne et indtryk af, om det er noget, man har lyst til at lave. Så kan det godt være, at det ikke lige er den form for erhvervsuddannelse eller den form for gymnasiale uddannelse, men så havde man ligesom et indtryk.

Elev

Tre benspænd for samarbejdet mellem grundskoler og erhvervsskoler

Der er tre udfordringer, der ofte viser sig, når grundskoler samarbejder med erhvervsskoler om undervisning. Det viser EVA's undersøgelse af vejledningsaktiviteter i udskolingen. Vi har talt med grundskoleledere, lærere og vejledere om de mest almindelige udfordringer, og hvad de har gjort for at løse dem.

/1 Et fælles undervisningsforløb kræver fokus og ressourcer

For grundskolerne kan det være en barriere, at det kræver fokus og ressourcer at gennemføre fælles undervisningsforløb med erhvervsskoler. Det tager tid for lærere eller vejledere på skolen og for faglærere på en erhvervsskole. Især i de kommuner, hvor skolerne selv skal finansiere udgifterne til samarbejdet, kan det blive omkostningstungt, og man har svært ved at vurdere, om resultatet står mål med udgifterne. Det kan betyde, at der er usikkerhed omkring varigheden af indsatserne.

Sådan kan udfordringer håndteres

EVA's analyse viser, at skoler, der oplever de bedste rammer for at samarbejde med erhvervsskoler om undervisningen, ligger i kommuner, som prioriterer og har et særskilt fokus på samarbejdet ved at tilføre ressourcer til det.

I nogle kommuner er undervisningsforløb på erhvervsskoler obligatorisk for alle kommunens elever, og det er kommunen, der betaler for erhvervsskolens tid til planlægning og afholdelse af undervisningen. Det betyder, at skolen selv kun skal finde tid til forberedelse af lærere og evt. elever.

Andre kommuner har medarbejdere i stillinger, der har til formål at understøtte skolers samarbejde med erhvervsskoler og erhvervslivet i bred forstand. Der er fx tale om koordinatorer, der varetager dialogen med en erhvervsskole på skolens vegne, så opgaven for skolens lærere bliver mindre.

” Ungdomsuddannelser, den kommunale ungeindsats og grundskolerne er gået sammen om at finansiere samarbejdet om undervisningen. Det er en nødløsning, som ikke alle er lige glade for, det er derfor stadig usikkert, hvad det bliver til næste år.

Vejleder

/2

Svært at finde tid til forberedelse og opfølgning på elevernes refleksioner

For grundskolerne kan det være en udfordring at finde tilstrækkelig tid i undervisningen til at forberede og følge grundigt op på elevernes refleksioner og erfaringer fra et fælles undervisningsforløb, der udfolder sig i et samarbejde med en erhvervsuddannelse. Også selvom kommunerne er forpligtet til at skabe sammenhæng mellem vejledningsaktiviteter og undervisning, og selvom man som lærer oplever det som væsentligt.

Lærerne oplever, at det kan være svært selv at prioritere tid til refleksion og opfølgning på et forløb i forhold til øvrige opgaver i undervisningen. Der udtrykkes et behov for ledelsesopbakning mht. at vise, hvordan et samarbejde med en erhvervsuddannelse kan integreres i den øvrige undervisning, uden at der er en oplevelse af, at det tager tid fra noget andet. Dette er en udfordring, fordi EVA's rapport om vejledningsaktiviteter i udskolingen viser, at elevers refleksion forud for, under og efter en vejledningsaktivitet bidrager til, at elever får relateret deres oplevelser til egne erfaringer, interesser og tanker om fremtiden (EVA, 2022).

Sådan kan udfordringer håndteres

EVA's undersøgelse viser, at det er en fordel, når tid til forberedelse og opsamling tænkes ind i selve undervisningsforløbet og er en del af en pakke, som skoleledelserne bakker op om, og at der fx ligger en fast proces og et dokument, som lærerne kan tage udgangspunkt i. Det betyder, at lærerne er klædt på til at samle op og med meget lidt forberedelse kan gøre det. Det er samtidig vigtigt, at skoleledelserne hjælper lærerne med at prioritere det fælles forløb og vise, hvordan forløbet kan integreres i de øvrige undervisningsplaner frem for at opleves som noget ekstra, lærerne skal gøre udover. Det er en fordel, hvis langt størstedelen af tiden afsat til elevers refleksion foregår som led i selve undervisningsforløbet, så eleverne reflekterer undervejs over egne styrker og interesser i relation til forløbet på erhvervsskolen.

” Hvis man som jeg er klasselærer, er det min dansk- eller engelsktime, som går til det [fælles undervisningsforløb]. Det er et vilkår. Det tager fra fagene, så hvornår gør vi det. Vi gør det, når vi får det at vide.

Lærer

/3

Forløbet på erhvervsuddannelsen kan være svært at koble til nogle skolefag

Grundskolelærerne oplever det som udfordrende at leve op til intentionen om at koble undervisningsforløb i samspil med eud til undervisningen i fx dansk eller matematik. Også selvom det er et krav, at kommunerne understøtter denne sammenhæng, og selvom det for de skoler, EVA har talt med i undersøgelsen, er en ambition, de arbejder henimod. Det handler om, at der kun er tid til at samle op på vejledningsaktiviteter, når det giver mening i forhold til målene for det enkelte fag.

Ifølge lærerne kan koblingen til nogle fag føles søgt og som noget, der ikke i tilstrækkelig grad lever op til fagenes mål. Fx fortæller lærerne på en caseskole, at de har oplevet, at et forløb på en erhvervsskole let kunne kobles til matematik, mens at det var mere vanskeligt i dansk og samfundsfag.

Sådan kan udfordringer håndteres

EVA's undersøgelse viser, at for at undervisningsforløb på erhvervsskolen skal kunne inddrages meningsfuldt i undervisningens fag, skal det ikke være op til den enkelte lærer at lave den sammenhæng.

På nogle skoler har man som et led i beskrivelsen af konceptet for samarbejdet også forslag til, hvordan forløbet kan kobles til udvalgte fag. Andre skoler indleder et samarbejde med erhvervsskolen med en dialog mellem erhvervsskolelærer og grundskolelærer om målene med undervisningsforløbet, hvor de også taler om, hvordan forløbet bedst kan inddrages i fagene.

” Forløbet kobles så vidt muligt med fagene, men nogle fag giver mere mening end andre. Tømmerarbejdet er der meget matematik i, vi prøvede også med dansk, men det var mindre naturligt. Nogle gange giver det mening. Vi prøvede at lægge samfundsfag ind, og det var fint, og eleverne følte nok også, at det var sammenhængende, men det var sværere.

Lærer

Case /1

KØBENHAVNS KOMMUNE: 8. KLASSE PÅ EUD

Alle 8. klasseselever deltager i et anvendelsesorienteret undervisningsforløb, der delvist foregår på en erhvervsskole

I Københavns Kommune har det siden 2015 været obligatorisk for alle kommunens 8. klasseelever at deltage i et anvendelsesorienteret undervisningsforløb – **8. klasse på eud**. Det foregår i et samarbejde mellem den enkelte grundskole og en lokal erhvervsskole.

Det går forløbet ud på

Formålet med 8. klasse på eud er både at give eleverne, lærerne og forældrene et bedre kendskab til erhvervsuddannelserne, men også at tilrettelægge praktisk undervisning, der spiller sammen med de ordinære fag i folkeskolen.

Undervisningsforløbet 8. klasse på eud varer fem dage på erhvervsskolen. Der gennemføres før-, under- og efteraktiviteter på egen skole. På erhvervsskolen varetager en faglærer fra erhvervsskolen undervisningen, mens grundskolelæreren varetager opgaven med at koble de nye erfaringer til fagene tilbage på egen skole. Sidste dag i forløbet præsenterer eleverne et produkt for deres forældre.

Formatet for undervisningsforløbet er det samme på tværs af kommunen, men temaerne for 8. klasse på eud varierer, alt efter om forløbet fx foregår på en SOSU-skole, teknisk skole eller merkantil skole.

Lærerne oplever, at konceptet er professionelt og gennemtænkt, og de føler sig godt klædt på til at udfylde deres rolle. De understreger samtidig, at det er lettere at koble til nogle fag end andre. Fx lægger et forløb som Drømmen, hvor man bygger i forskellige størrelsesforhold, i høj grad op til en kobling til matematik (se eksempel på forløb). Dansklærerne oplevede det som lidt sværere at arbejde med ejendomsmæglertekster i dansk, og på skolen har man droppet at inddrage forløbet i samfundsfag, da det opleves som for svært at koble til faget.

8. klasse på eud gennemføres i tre faser:

1/ Formøde på erhvervsskolen om samarbejdet

Her deltager folkeskolelærere fra den enkelte skole på et møde med lærere fra den erhvervsskole, de skal besøge. De taler om indholdet i forløbet på erhvervsskolen, og erhvervsskolelærerne kommer med råd til, hvordan folkeskolelærerne kan arbejde med forløbet på egen skole.

Det varierer fra erhvervsskole til erhvervsskole, hvorvidt lærerne i grundskolen modtager skriftligt materiale med konkrete redskaber, de kan bruge på de dage, hvor de er på egen skole, eller om erhvervsskolelærerne på mødet mundtligt kommer med forslag til emner i undervisningen.

2/ Gennemførelse

Alle kommunens 8. klasser deltager i løbet af skoleåret i et 8. klasse eud-forløb

- Forløbet omfatter fem undervisningsdage på en erhvervsskole samt før-, under- og efteraktiviteter på elevernes egen skole.
- Undervisningen på erhvervsskolen varetages af en faglærer på erhvervsskolen. Folkeskolelæreren deltager på erhvervsskolen og kobler de nye erfaringer til undervisningen tilbage på egen skole.
- Med undervisningsforløbet lægges der op til, at folkeskolelærerne understøtter elevernes refleksion over forløbet i forhold til deres øvrige erfaringer og tanker om fremtiden.

3/ Afsluttende præsentation af produkt

Forløbet afsluttes med et arrangement på erhvervsskolen, hvor eleverne præsenterer deres proces og produkter for deres forældre.

Eksempel på et forløb

Elever designer og bygger en del af et hus

Forløbet Drømmen foregår på en erhvervsskole med tekniske uddannelser. I forløbet udarbejder eleverne prototyper på dele af et hus i forskellige størrelsesforhold og materialer. Som led i forløbet arbejder eleverne med størrelsesforhold i matematisk og ejendomsmæglertekster i dansk. Som afslutning på forløbet præsenteres de udviklede prototyper for elevernes forældre.

” Det er meget nemmere, når man ikke bare sidder med et papir, men at man faktisk står med det og faktisk skal bygge noget ud af det.

Elev

Det får eleverne ud af det

Medarbejderne i KUI oplever, at forløbet giver eleverne et godt hands on-indtryk af, hvad det vil sige at gå på en erhvervsuddannelse, også selvom det ikke nødvendigvis betyder, at flere elever vælger en erhvervsuddannelse. Lærerne oplever, at forløbet giver eleverne et konkret indblik i, hvad det vil sige at gå på en erhvervsuddannelse, og at forløbet kan være en øjenåbner for eleverne ift. at få ny viden og erfaringer om eud.

Eleverne fortæller selv, at de har oplevet det som spændende at komme ud at arbejde på en anden måde, end de ellers er vant til fra grundskolen. Det handler blandt andet om at prøve at have byggemateriale mellem hænderne, ligesom nogle elever oplevede, at det lettede læringen at arbejde med en fysisk model fremfor kun at læse teori.

Sagt om forløbet:

” Altså det er jo en anden måde at gøre det på, så man får jo en anden oplevelse af det, fordi du kan holde det i hænderne og se på det.

Elev

” Jeg glædede mig faktisk til at komme derud, fordi jeg synes, at det er sjovt at prøve noget andet. Hvor man derhjemme bare sidder en hel dag, så prøver man at bygge derude. Man prøver at lave noget andet end det, man er vant til.

Elev

” Det er et koncept, der er gennemtænkt. Der er klare mål, og vi bliver inviteret til et møde forinden, hvor vi får at vide, hvad formålet er. Halvdelen af dagene er man på skolen, og der skal man arbejde med forløbet. Det handler om at bygge ens drømmehus. Der skal man finde nogle måder at inkludere fag i det, fx matematik. Eleverne synes også, det er fedt at være derude [på erhvervsskolen], også de elever, der tænker, at de skal på gymnasiet. De tænker også, at det er fedt at se, hvad man kan på eud.

Lærer

Det kræver indsatsen

Medarbejderne i KUI fortæller, at værdien af samarbejdet mellem grundskoler og erhvervsskoler ikke kommer af sig selv, men skal understøttes af kommunen. Derfor er man i KUI ved at lave et materiale, der kan give folkeskolelærerne inspiration til at understøtte elevernes refleksion både før, under og efter et besøg.

Samtidig er man i KUI bevidste om, at grundskolelærerne oplever, at deres undervisningstid i forvejen er presset, og at opfølgning på et forløb skal være til at gå til i undervisningen. Det vil fortsat være op til den enkelte skole, hvordan der følges op, men der vil altså komme undervisningsmateriale, der er plug and play for de lærere, der ønsker det, mens andre lærere selv kan vælge at bygge et undervisningsforløb op omkring besøget.

Case /2

FREDERICIA KOMMUNE

Mobication-forløb giver
eleverne indblik i jobmarked
og erhvervsuddannelser

I Fredericia Kommune er de såkaldte Mobication-forløb obligatoriske for alle elever i 8. klasse. Det er et læringsforløb, der giver eleverne en oplevelse af sammenhæng mellem fag i folkeskolen, erhvervsuddannelser og arbejdet i en virksomhed. Forløbet skal også synliggøre erhvervsuddannelserne som en attraktiv karrierevej efter grundskolen.

Det går forløbet ud på

I et Mobication-forløb tilbringer eleverne tre dage på en lokal erhvervsskole, inkl. et besøg på en lokal virksomhed. Formålet med virksomhedsbesøget er at give eleverne et indblik i, hvilke jobs erhvervsuddannelser kan føre til, og eleverne får mulighed for at møde 'virkelige medarbejdere' med forskellige karrierefartællinger.

Mobication-forløbet skabes i et samspil mellem lærerne i grundskolen, lærerne på erhvervsskoler og medarbejderne i KUI. På en fælles dag forbereder lærerne et forløb, der giver mening for begge parter og tænkes sammen med målene for de fag, som forløbet kobles til på grundskolen.

Grundskolelærerne kan selv komme med ønsker til, hvilken erhvervsskole det vil være mest relevant for deres klasser at besøge.

På egen grundskole arbejdes der desuden med forberedelse og opsamling som en del af konceptet. For at forberede eleverne på forløbet faciliterer vejledere en proces omkring såkaldte egenskabskort, hvor eleverne selv skal vurdere, hvilke egenskaber de allerede mestrer, og hvilke egenskaber de ønsker at arbejde videre med i forløbet. Det kan fx være kreativ, nysgerrighed og målrettethed.

Efter forløbet samles der op på refleksioner om egne egenskaber og egenskaber, man har behov for, når man er på den uddannelse eller virksomhed, hvor eleverne har opholdt sig.

Det er medarbejdere i KUI, der er initiativtagere til og tovholdere på forløbet, mens det er lærere fra både eud og grundskoler, der samskaber indholdet på forløbet. Det er lærerne på erhvervsskolen, har ansvaret for at finde en virksomhed til virksomhedsbesøg.

Mobication foregår i fire faser:

1/ Opstart

Her koordinerer KUI med erhvervsskolen og grundskolen, og alle involverede lærere fra begge skoler deltager i en workshop om tilrettelæggelse af forløbene. Workshopen faciliteres af KUI.

2/ Planlægning

Her samskaber lærere fra erhvervsskole og grundskole indholdet til læringsforløbene på en fælles workshop og ved hjælp af et fælles planlægningsværktøj. Derudover planlægger erhvervsskolelærerne virksomhedsbesøg.

3/ Gennemførelse

Alle 8. klasser er i løbet af skoleåret på Mobication-forløb på en erhvervsuddannelse.

- Inden forløbet besøger KUI-vejledere klasserne og hjælper eleverne med at finde frem til personlige egenskaber, de vil arbejde videre med i forløbet. På både virksomhedsbesøget og på opsamlingen efter forløbet reflekteres der med eleverne over egenskaberne.
- Læreren på folkeskolen introducerer til selve forløbet.
- Forløbet gennemføres delvist på erhvervsuddannelserne og delvist i en lokal virksomhed. Læreren fra folkeskolen deltager på forløbet.
- Undervejs i forløbet kommer KUI-vejleder på besøg og taler med eleverne.

4/ Opsamling

Opsamling af elevernes indtryk fra forløb.

- Lærere fra folkeskoler og eud planlægger sammen, hvordan forløbet bedst afrundes – dokument til opsamling er præsenteret på opstartsworkshop.

Eksempel på et forløb

Elever oplever SOSU-skole og plejecenter

På dag 1 er 8. klasse på besøg på den lokale SOSU-skole, hvor de bliver introduceret til erhvervsuddannelsen og får information om det plejecenter, de skal besøge den følgende dag. På dag 2 besøger klassen et plejecenter (og laver mad til dem derhjemme på SOSU-skolen). Dag 3 besøger eleverne erhvervsskolen igen, hvor de har fokus på fysisk træning og måling af kroppen.

” De der virksomhedsbesøg åbnede op for flere muligheder. Jeg tror, der var ret mange, der ikke rigtig vidste, hvad de skulle efter skolen, og hvilken uddannelse de skulle i gang med. Der blev åbnet en masse muligheder, og man begyndte at tænke over det.

Elev

Det får eleverne ud af det

Medarbejderne i KUI oplever, at elevernes udbytte af Mobication-forløbet er todelt. For det første får eleverne en oplevelse af anvendelsesorienteret undervisning, da de kan se, hvad det, de lærer, kan bruges til, og for det andet får eleverne mulighed for at afprøve sig selv i lærings-sammenhænge uden for klasseværelset og med relation til arbejdsmarkedet. Eleverne er særligt begejstrede for at komme ud af klasserummet på grundskolen og prøve kræfter af med andre arbejdsopgaver end de velkendte fra de enkeltstående fag.

Sagt om forløbet:

”Jeg kunne bedst lide, da vi fik lov at komme ud og lave aktiviteter som at få målt puls eller samle en hospitalsstol, som kan løfte folk, der er faldet. Jeg kunne godt lide, at vi skulle ud og gå med de her ældre mennesker. Det var også sjovt at være ude i en virksomhed og prøve noget andet og interagere med andre mennesker, end man normalt gør.

Elev

”Jeg kunne godt lide måden, de lærer på. På eux er man fx meget i praktik, og man sidder ikke kun derhjemme eller på skolen, så det tror jeg, jeg vil overveje.

Elev

Det kræver indsatsen

Medarbejderne i KUI oplever, at forløbene, for at blive succesfulde, kræver en klar rollefordeling (hvem gør hvad hvornår). I Fredericia Kommune er en KUI-vejleder tovholder og sørger bl.a. for forud for forløbet at sende alle lærere en udførlig plan for, hvad der skal ske, og skolerne får mulighed for selv at byde ind med tidspunkter for, hvornår forløbet ligger bedst i forhold til skolens årshjul.

Desuden skal alle involverede kunne se pointen med forløbene og opleve dem som meningsfulde. Grundskolelærerne skal fx kunne se, hvilket læringsudbytte eleverne får ud af at rykke undervisningen ud i en anden læringskontekst. Erhvervsskolelærerne skal opleve, at de får en unik mulighed for at vise eleverne, hvad en erhvervsuddannelse er, og hvad man kan bruge en erhvervsuddannelse til, og virksomhederne skal kunne se betydningen af at vise eleverne, hvordan vejen fra en erhvervsuddannelse til job kan se ud.

A photograph of two students, a young man and a young woman, working together on a large sheet of paper. The young man is leaning over the paper, looking intently at it. The young woman is standing next to him, also looking at the paper. They are in a classroom or workshop setting, with a large metal frame visible in the background. The image has a blue tint.

Case /3

BORNHOLMS REGIONSKOMMUNE

Elever løser caseopgaver
for virksomheder på en
erhvervsskole

I Bornholms Regionskommune kan eleverne løse virkelige cases for virksomheder under vejledning fra en erhvervsskole.

Det går forløbet ud på

I Bornholms Regionskommune har man afprøvet forløb, hvor grundskoler samarbejder med erhvervsskoler og erhvervsliv om at skabe praksisfaglige valgfag (håndværk og design samt madkundskab), som afvikles i første halvår af 8. klasse.

Kernen i samarbejdet er et koncept, hvor virksomheder udvikler caseopgaver, der er omdrejningspunktet for undervisningen. Eleverne får en case fra en virksomhed, som de skal udtænke en løsning til, som så udmønter sig i fremstilling af et produkt (i valgfaget madkundskab arbejdes der bl.a. med at udvikle nye bæredygtige retter ud fra forskellige råvarer). De får vejledning af Campus Bornholm og lov til at producere produktet i deres værksteder. Grundskolelærerne skal følge op med eleverne efter forløbet, og produkt og proces kan indgå i valgfagseksamen.

Formålet med forløbet er at give eleverne et indblik i, hvilke muligheder der er ved en erhvervsuddannelse, fx at det ikke blot handler om stå i et værksted, men at man også lærer om og arbejder med idegenerering og entreprenørskab.

Inden forløbet faciliterer medarbejdere fra KUI, at grundskole- og erhvervsskolelærere mødes med hinanden. På mødet klædes grundskolelærerne på til at bruge konkrete undervisningsmaterialer, og KUI-medarbejderne kommer med forslag til forløb.

Forløbet foregår i tre faser

1/ Forberedelse

- Lærerne modtager materiale og støttes i at komme i gang. Der afholdes to undervisningsgange med eleverne, hvor casen præsenteres, og hvor man brainstormer og ideudvikler på løsninger.

2/ Selve forløbet

- Lærere og evt. lærlinge fra erhvervsskolen kommer på besøg to halve dage i klassen. Lærerne er udvalgt af erhvervsskolen. I faget håndværk og design kan klassen fx få besøg af lærere og elever fra smedeuuddannelsen, som er med i undervisning på grundskolen. Eleverne i grundskolen undervises i de tegneprogrammer, der bruges på smedeuuddannelsen, og de forsøger at tegne deres egen case i programmet.
- Herefter er elever på besøg på erhvervsskolen, hvor de skal fremstille deres produkt i værkstedet.

3/ Efter forløbet

- Lærerne holder eksamen i håndværk og design, hvor produkt og proces kan bruges i valgfagseksamen. (Dette trin i forløbet er stadig på tegnebrættet og ikke afprøvet endnu).

Eksempel på et forløb

Elever løser opgave for Bornholms Museum i faget Håndværk og Design

I skoleåret 2021/2022 deltog Håndværk og Designhold fra tre skoler i forløbet, hvor de i samarbejde med en faglærer fra Campus Bornholms smedefdeling skulle løse en opgave, som var stillet af Bornholms Museum. Som en del af forløbet besøgte en faglærer fra Campus Bornholm det enkelte valgfagshold to undervisningsdage for at undervise eleverne i, hvordan de tegnede deres løsningsforslag i et tegneprogram, som typisk benyttes på erhvervsuddannelserne. Derudover besøgte eleverne Campus Bornholm én undervisningsdag, hvor de konstruerede deres produkt.

”Vi skulle lave noget i metal. Vi fik tre ting, man kunne lave. Den ene var en vægt, så var der dåseholder og en fuglemadsholder, hvor der kunne være de der fuglekugler i. Vi skulle derover, for de har jo alle de der metal-svejseting, og så kunne vi få hjælp til at bruge det. Jeg synes, at det var fedt.

Elev

Det får eleverne ud af det

Hos KUI oplever man, at både elever, skoler, Campus Bornholm og øvrige samarbejdspartnere er overvejende positive over de praksisfaglige valgfag.

Eleverne er især begejstrede for muligheden for at prøve noget nyt og at løse en praktisk opgave ved hjælp af erhvervsskolens faciliteter. Særligt adgangen til erhvervsskolen og muligheden for at vise forbindelsen mellem undervisningen i grundskolen og på en erhvervsuddannelse fremhæves som udbytterigt for eleverne. Samtidig fremhæves det, at eleverne får indblik i, at erhvervsuddannelser ikke kun handler om produktion, men bl.a. også om at udtænke løsninger på praksisnære problemstillinger.

Sagt om forløbet:

”Vi ville gerne vise eleverne, hvad en erhvervsuddannelse også kan. At det ikke kun handler om at stå på et værksted, men også involverer en masse idegenerering og entreprenørskab. De skal ikke bare fremstille en løsning, de skal selv udtænke, hvad de fremstiller, og opleve, at de fremstiller en løsning på et problem, som en virksomhed kommer med.

Vejleder i KUI

”Tegningerne til produktet var besværlige at forstå, så man var nødt til at kigge på selve produktet for at finde ud af, hvad man skulle. Men de to lærlinge var gode til at hjælpe. Jeg tror, det er, fordi de selv har vidst, hvordan det var.

Elev

Det kræver indsatsen

Det er KUI, der er tovholder på og initiativtager til de praksisfaglige valgfag, som bl.a. skal øge elevernes kendskab til erhvervsuddannelserne, og hvordan læring i grundskolen kan anvendes på en erhvervsuddannelse og til gavn for erhvervslivet. Der kan være udfordringer forbundet med, at eleverne skal omsætte deres ide til produkt i et værksted, da det ikke er alle faciliteter i værkstedet, som eleverne kan gøre brug af.

Der arbejdes med, at erhvervslivet i højere grad kan indtænkes i forløbet, særligt i forbindelse med den afsluttende evaluering.

Gode samarbejder mellem KUI, erhvervsskoler og erhvervsliv er en forudsætning for forløbet. Projektet er imidlertid stoppet grundet manglende økonomisk opbakning. I skoleåret 2021/2022 var prisen omkring 13.000 kr., inkl. moms og materialer, pr. deltagende valgfagshold.

Mere om EVA's undersøgelse

Danmarks Evalueringsinstitut (EVA) har udgivet rapporten Samarbejde om unges overgang til ungdomsuddannelse (2022). Rapporten præsenterer erfaringer med lærere og vejlederes fælles arbejde med vejledning i udskolingen. Betydningen af kommunal prioritering af vejledningsområdet samt klarhed om roller og ansvarsfordeling i samarbejdet mellem den kommunale ungeindsats (KUI) og grundskoler fremhæves bl.a. i rapporten mht. at understøtte sammenhængende udskolings- og vejledningsindsatser. Rapporten er baseret på interviews blandt vejledere, lærere og skoleledere på fem caseskoler i fem udvalgte kommuner.

Du kan downloade EVA's undersøgelse Samarbejde om unges overgang til ungdomsuddannelse på www.eva.dk/vejledning

DANMARKS
EVALUERINGSINSTITUT

T 3555 0101
E eva@eva.dk
H www.eva.dk

